

PAUL

AUSTER

A VÉLETLEN ZENÉJE

21. SZÁZAD
KIADÓ

Budapest, 2021

I

Vezetett, egy álló éven át; csak ült a volán mögött és a pedált nyomta, keresztül-kasul száguldozott Amerikán, és várta, hogy elfogyjon a pénz. Nem sejtette előre, hogy képtelen lesz abbahagyni, de az események egymásból következtek, és mire Nashe felfogta, mi történik vele, túl volt már azon a ponton, hogy gátat akarjon vetni a folyamatnak. A tizenharmadik hónap harmadik napján azután kifogta a főnyereményt: összeakadt a kölyökkel, aki *Jackpot*nak nevezte magát. Véletlen találkozás volt, a vakszerencse műve – a fickó mintha csak a semmiből toppant volna elébe, mint egy gally, amely letörik a szélben, s egyszer csak az ember orra előtt landol. Bármely más pillanatban kétséges, hogy Nashe szóra nyitotta volna a száját. De mert már feladott minden reményt, mert úgy képzelte, nincs többé veszténivalója, úgy tekintette az eseményt, mint a halálraítélt, amikor váratlanul és feltételelesen kegyelemben részesül; mintha az idegen személyében még egy utolsó esélyt adtak volna, hogy tegyen valamit, még mielőtt végérvényesen elveszejtené magát. Ő pe-

dig kapva kapott az alkalmon. Félelem és habozás legkisebb jele nélkül lehunyta a szemét, és alávetette magát a mélybe.

Végső soron a puszta időrenden múlt az egész. Ha nem telik hat hónapba, mire az ügyvéd a nyomára bukkan, esze ágában sem lett volna útra kelni, nem találkozik Jack Pozzival sem, és akkor mindaz, ami e találkozásból következett, sosem történik meg. Némiképp felkavarta Nashe-t, ha belegondolt, hogy ily véletlenül dőlt el az élete, de tény, hogy az apja már kerek egy hónapja halott volt, amikor Thérèse faképnél hagyta, és ha csak a leghalványabb sejtése is van az örökségről, mely hamarosan az ölébe pottyan, valószínűleg rá tudja bírni, hogy maradjon. De ha Thérèse mégis elhagyja, a pénz legalább attól minden bizonnyal megóvja, hogy Juliette-et Minnesotába küldje a nővéréhez, és ez egyedül elég lett volna, hogy Nashe-t visszatartsa attól, amit tett. Így azonban még nagyban megvolt az állása a tűzoltóságnál; és hogy is viselhette volna gondját egy kétéves gyermeknek, ha a munkája gyakorlatilag éjjel-nappal távol tartotta otthonától? Ha lett volna pénze, házvezetőnőt fogad, aki velük lakik és vigyáz Juliette-re, de ha van pénze, először is nem egy ütött-kopott kétlakásos ház földszintjét bérelik Somerville-ben, és lehet, hogy Thérèse sem hagyja cserben. Nem mintha annyira gyatra lett volna a fizetése, de anyja még évekkel azelőtti gutaütése úgyszólván kiürítette a zsebét; még most is havi részleteket volt kénytelen küldözgetni a floridai szanatóriumnak, ahol jobblétre szenderült. Mindent egybevetve a nővére látszott az egyetlen megoldásnak. Így legalább Juliette igazi otthonban nevelkedhet, családi légkörben, ahol gyerekek veszik körül,

és friss levegőt szívhat, amihez fogható körülményeket Nashe sohasem tudott volna teremteni a számára. De aztán jött a mennyköcsapás. Az ügyvéd rátalált, és egyszerre az ölébe hullott az örökség. Irdatlan összeg volt, közel kétszázezer dollár, amihez fogható summát Nashe elképzelni sem igen tudott; addigra azonban már késő volt. Az élete kizökkent, a dolgok sokkal nagyobb mértékben meginogtak körülötte az utóbbi öt hónapban, semhogy a pénz megálljt parancsolhattott volna a földindulásnak, ami végbement benne.

Több mint harminc éve a színet se látta az apjának. A legutolsó alkalommal kétéves volt, és azóta semmilyen formában nem érintkeztek, se levélben, se telefonon, sehogy. Az ügyvéd szerint, aki a hagyatékot kezelte, apja az élete utolsó huszonhat évét egy dél-kaliforniai kisvárosban töltötte a sivatag közepén, nem messze Palm Springstől. Egy vaskereskedés tulajdonosa volt, a szabadidejében tőzsdézett, és esze ágában sem volt újra megnősülni. A múltját megtartotta magának, mesélte az ügyvéd, és csak amikor egy nap felkereste az irodájában, hogy végrendelkezzen, akkor derült ki, hogy idősb Nashe-nek gyermekei is vannak. – Rákos beteg volt – folytatta a hang a telefonban. – A napjai meg voltak számlálva, és nem volt jobb ötlete, kire hagyhatná a pénzét. Arra gondolt, a legegyszerűbb, ha egyenlően elosztja a két gyermeke közt; ha az egyik felét maga, a másikat Donna kapja.

– Kissé sajtóságos módja a jóvátételnek – mondta Nashe.

– Nos, nem volt mindennapi fickó, az hétszentség, a maga édesapja. Sohasem felejttem el, mit válaszolt, amikor önről és a nővéréről kérdeztem. „Alighanem szívből utálnak, mondta,

de most már késő e fölött siránkozni. Csak azt sajnálom, hogy nem lehetek ott, miután feldobtam a talpam, és nem láthatom, milyen képet vágnak, amikor az ölükbe hull a pénz.”

– Csoda, hogy tudta, hol lehet minket elérni egyáltalán.

– Nem tudta – felelte az ügyvéd. – Épp ez az. Képzelheti, hogy kibabrált velem. Hat hónapomba telt, mire sikerült felkutatnom magukat.

– Ami engem illet, sokkal jobban jött volna a temetés napján ez a telefonhívás.

– A szerencse már csak ilyen. Hat hónappal ezelőtt fogalmam se volt, hogy maga ezen a világon van-e még.

Azt nem mondhatnánk, hogy megszakadt a szíve fájdalmában, de Nashe úgy képzelte, illendő volna, ha elfogná legalább valami megilletődöttség, ami távolról emlékeztet a bánatra, harag és megbánás egy elkésett hulláma esetleg. Végtére az apjáról volt szó, és e tény egyedül számot tartott volna egynémely komor gondolatra az élet rejtelméről. De mint kisült, az örömen kívül Nashe nemigen érzett semmit. A pénz pusztá ténye oly rendkívüli volt, következményeiben oly felfoghatatlan, oly nagyszabású, hogy elsöpört minden egyebet. Különösebb óvatosság nélkül először is fogta magát, és kifizette a harminckétezer dollárt, amivel a Lombárnyas Liget szanatóriumnak tartozott, vásárolt egy kocsit (egy piros, kétajtós Saab 900-ast, élete első vadonatúj autóját), és kivette az utóbbi négy évben felhalmozott összes szabadságát. Az utolsó este, mielőtt útra kelt volna Bostonból, féktelen bulit csapott a saját tiszteletére, hajnali háromig dorbézolt a barátaival, majd anélkül, hogy ily földi dolgokra,

mint az alvás, egyetlen percet is vesztegetett volna, beszállt új kocsijába, és meg se állt Minnesotáig.

Ezen a ponton kezdett el recsegni-ropogni a feje fölött a tető. Amint véget ért ez az első, zabolátlan tivornyáknak és parttalan nosztalgiázásnak szentelt időszak, Nashe fokozatosan ráébredt, hogy helyzete igencsak ingatag. Túl sok időt töltött távol Juliette-től, és most, amikor eljött érte, hogy hazavigye, úgy tűnt, a kislány meg sem ismeri. Azt hitte, a telefon áthidalja ezt a problémát; reménykedett, hogy elég hente kétszer felhívnia, és élő és létező személy marad a számára. De mit is tudja egy kétéves kislány, hogy mi fán terem a távolsági beszélgetés? Hat hónapig Nashe nem volt több neki, mint egy recsegő fantomhang az éterből, és apránként minden valóságosságát elvesztette, megszűnt létezni is, önmaga kísértetévé vált. Már két vagy három napja élt a nővéréknél, de Juliette félénk és óvatos maradt az irányába, és elhúzódott, valahányszor Nashe az ölébe akarta venni, mintha nem merne hinni többé a létezésében. Szemlátomást beépült új családjába, amitől Nashe egy idő után kezdte betolakodónak érezni magát, marslakónak, aki holmi idegen planétáról potytyant közénk. Átkozta magát, amiért itt hagyta Juliette-et, amiért ilyen remekül elrendezte a dolgokat. A csöppség körülrajongott kis hercegnője volt a háznak; három idősebb unokatestvérével játszhatott, udvartartását egy labrador retriever és egy macska egészítette ki, a hátsó kertben pedig ott állt az obligát hinta – volt itt minden, amire egy gyermeknek csak szüksége lehet. Kicsit megalázó volt látni Nashe-nek, hogy a sógora kitérta a helyéről; ahogy teltek-múltak a napok,

minden erejét össze kellett szednie, hogy ne mutassa ki neheztelését. Ray Schweikert, a rögbicsatárból lett gimnáziumi torna- és matektanár mindig meghökkentette komplett agyalágyultságával, de nem volt kérdés, hogy remekül ért a gyerekek nyelvén. Maga volt a jófejség eleven megtestesülése, a csupa szív Amerikai Atya; Donnával, az összetartó női princípiummal szövetkezve a család szilárd volt, mint a szikla. Nashe közel sem volt már nincstelen, rá kellett ébrednie azonban, hogy ettől lényegében nem változott semmi. Megpróbálta elképzelni, mennyiben gazdagodna Juliette élete, ha hazavinné magával Bostonba, de egyetlen érvet sem tudott felhozni a saját védelmében. Szeretett volna önző lenni, érvényesíteni a jogait, de nem volt hozzá mersze, és végül kapitulált a nyilvánvaló igazság előtt. Ha kiszakítja Juliette-et mindebből, többet árt neki, mint amennyit használ.

Amikor elmondta Donnának, mi minden motoszkál a fejében, az megpróbálta eltántorítani szándékától.

Nagyjából ugyanazokat az érveket hozta fel, amikkel tizenkét évvel azelőtt igyekezett jobb belátásra bírni, amikor Nashe a fejébe vette, hogy otthagyja az egyetemet. Ne légy elhamarkodott, kérlelte, várj még egy kicsit, ne égesd fel magad mögött a hidakat. Ugyanazt az aggodalmas nővéri tekintetet öltötte az arcára, amivel öccse gyermekkorra fölött őrködött, és Nashe még most, az eltelt hosszú évek múltán is tudta, hogy ő az egyetlen emberi lény a földön, akire mindenkor számíthat. Beszélgetésük a késő éjszakába nyúlt. A konyhában üldögéltek még sokáig, miután Ray és a gyerekek le-

feküdtek, de Donna minden jóakarata és józan érvelése ellenére is ugyanúgy sült el minden, mint tizenkét évvel azelőtt. Öccse csökönységbe kétségbe ejtette, elsírta magát, és végül az lett, amit Nashe akart.

Egyetlen kérdésben volt hajlandó engedményt tenni, nevezetesen, hogy pénze egy részét letétbe helyezi Juliette számára. Donna gyanította, hogy valami örültséget forgat a fejében, és ezt nem is rejtette véka alá; tisztelettel megkérte hát, hogy még mielőtt örökségét az utolsó fillérig elherdálná, tegyen belőle félre valamennyit egy olyan helyre, ahol senki sem nyúlhat hozzá. Másnap délelőtt Nashe két óra hosszat tárgyalt a Northfield Bank igazgatójával, és megtette a szükséges intézkedéseket. Még ott tengett-lengett Donnáéknál egész nap, másnap délután azonban hirtelen elhatározással fogta magát, összekapkodta és a kocsija csomagtartójába rámolta a holmiját, és felkerekedett. Július vége volt, rekkenő nyári hőség; az egész pereputty kijött a ház elé a gyepre, hogy útjára bocsássák. Egymás után megölelte és megcsókolta a gyermekeket, majd amikor legvégül Juliette került sorra, hogy elrejtse előle tekintetét, felvette a földről, és arcát a kicsi nyakába nyomta. Légy jó kislány, súgta a fülébe. Sose felejtsd el, hogy a papa szeret.

Azt mondta, hazamegy Massachusettsbe, de úgy alakult, hogy egykettőre az ellenkező irányba tartó úton találta magát. Figyelmetlenségében elfelejtett a megfelelő ponton felkanyarodni a sztrádára, ami még önmagában nem lett volna jóvátehetetlen mulasztás, ám Nashe ahelyett, hogy beletörődött volna a húszmértöldes vargabetűbe, amit emiatt tenni

kényszerül, hirtelen szeszélynek engedelmeskedve felhajtott a következő rámpán, noha pontosan tudta, hogy így rossz irányba téved. Váratlan, minden előzetes megfontolást nélkülöző döntés volt, ám a szemhunyasnyi idő alatt, ami a két rámpa közötti távolságot áthidalta, Nashe megértette, hogy nincsen különbség, hogy végeredményben mindkét út ugyanoda vezet. Azt mondta, Bostonba megy, de csak azért, mert mondania kellett valamit, és mert Boston jutott az eszébe legelőször. De mivel végső soron senki sem várja vissza a következő két hétben, minek menne haza, amikor ilyen rengeteg idő áll a rendelkezésére? Beleszédült, amikor felfogta, hogy teljes mértékben szabad, hogy tökéletesen mindegy, melyik utat választja. Mehet bárhová, ahová kedve tartja, azt csinál, amit csak akar, és nincs a földön teremtett lélek, akinek fájna a feje miatta. Hacsak nem fordul sarkon máris, ennyi erővel láthatatlanná is válhat.

Hét órán át vezetett egyhuzamban, megállt egy percre egy benzinkútnál, hogy feltöltse a tankot, majd hajtott tovább még hat órán át, míg le nem döntötte a lábáról a fáradtság. Észak-Wyomingban járt; épp derengeni kezdett a látóhatár fölött a hajnal. Kivett egy motelszobát, nyolc-kilenc órán át aludt, mint akit fejbe vertek, majd átsétált a szomszédos gyorsbűfébe, és bekebelezett egy hatalmas adag bifszteket tükörtojással. Estefelé azután ismét kocsiba ült, és egész éjszaka vezetett, meg sem állt Új-Mexikó állam közepéig. Ez a második éjszaka rádöbbsentette Nashe-t, hogy már nem ura önmagának, hogy valami elképesztő és hatalmas erő tartja a szorításában, amellyel szemben tökéletesen tehetetlen.

Mint tébolyult állat, vakon menekült az egyik lehetetlen helyről, ahol semmi keresnivalója nem volt, egy még lehetlenebbre, és hiába határozta el, hogy abba hagyja, sehogy sem tudta erre rávenni magát. Minden reggel azzal a szilárd eltökéltséggel kucorodott végre az ágyába, hogy most már igazán elég, befejezte, és minden délután ugyanazzal a sóvárgással, ugyanazzal az ellenállhatatlan nyugtalansággal ébredt, mely a volán mögé űzte. Szomjazta a magányt, az érzést, ahogy suhan az éjszakán át a nagy ürességben, ahogy az út dübörgése csiklandozza a bőrét. Két héten át hajtott szakadatlan, és mindennap egy kicsit tovább erőltette magát, igyekezett valamivel nagyobb távolságot befutni, mint az előző éjjelen. Az ország egész nyugati részét keresztül-kasul bejárta, ide-oda röpködött Oregon és Texas között, végigtartolta az Arizona, Montana és Utah földjét átszelő irtatlan, kihalt országutakat, és mindeközben fütyült rá, merre jár, eszé ágában sem volt a helyi nevezetességeket tanulmányozni, és a pár valószerűtlen mondatot leszámítva, amit kénytelen volt kiejteni, valahányszor a kocsit megtankolta vagy ételt rendelt, egyetlen szó sem hagyta el a száját. Amikor végre visszatért Bostonba, megállapította magában, hogy a jelek szerint a teljes szellemi leépülés küszöbére érkezett, mert semmi más nem jutott az eszébe, amivel számot adhatott volna arról, amit művelt. De mint végül beismerni kényszerült, ennél jóval kevésbé volt regényes az igazság. Egyszerűen szégyellte, hogy annyira élvezti értelmetlen odisszeját.

Úgy képzelte, hogy ezzel véget ért az ügy, hogy képtelen furikázásával talán sikerült kihajtania magából a furcsa kis

bogarat, ami rágta, és most észrevétlenül, finoman vissza-
csusszan régi életébe. Eleinte működött is minden remekül.
Visszatérése napján nem győzték ugratni tűzoltó kollégái,
amiért nem süttette magát peccenyére a napon („Hol a csu-
dában vakációztál, Nashe, valami barlangban?”), és nem telt
sok időbe, együtt nevetett a többiekkel a szokásos aranyköpé-
seken és trágár vicceken. Nagy tűz ütött ki Roxburyben az-
nap éjjel, és amikor jött a riadó, és még néhány segítő kocsit
kértek, Nashe nem átalotta azt a kijelentést tenni valaki-
nek, hogy örül, hogy újra itthon lehet, és bizony nem ke-
véssé hiányzott neki az izgalom. De ezek az érzések nem
tartottak soká; mire véget ért a hét, Nashe érezte, hogy egyre
nő benne a nyugtalanság, és esténként egyre kevésbé tudta
álomra hajtani a fejét anélkül, hogy eszébe ne jutott volna
a kocsi. A szabadnapján felrohant Maine-be és vissza, de et-
től még rosszabb lett minden, kielégítetlen maradt, és csak
megerősödött benne a viszketegség a nagyobb távolságok,
a határtalan messzeség után. Küzdött, igyekezett összeszedni
magát és nyugodtan megmaradni a fenekén, de az esze mind-
untalan elkalandozott, a képzelete ott repkedett az ország-
utakon, csalogatta a fergeteges öröm, ami el-elfogta azon a két
héten, és Nashe fokozatosan ráébredt, hogy elveszett. Nem
szeretett volna megválni az állásától, de mivel több szabadság
nem járt neki, mi mást tehetett volna? Hét éve dolgozott
a tűzoltóságnál, és nem sokkal azelőtt örülségnek tetszett
volna a szemében, akár csak hipotetikusan is felvetni a gon-
dolatot, hogy mindezt eldobja magától holmi hóbot, hol-
mi megnevezhetetlen nyughatatlanság kedvéért. Ez volt az

egyetlen munka egész életében, ami jelentett valamit a számára, és nagy szerencséjének tartotta, hogy belebotlott. Miután otthagya az egyetemet, évekig csellengett hontalanul a vakvilágban, és számos dologgal megpróbálkozott, volt könyvesbolti eladó, bútorszállító munkás, csapos, taxisofőr, és csak egy futó szesélynek engedve jelentkezett erre a munkára – mert egy utasa, aki egy este beszállt a kocsijába, épp ezt szándékozott tenni, és rábeszélte Nashe-t is, hogy próbálja meg. Az illető megbukott az alkalmassági vizsgán, Nashe azonban történetesen a legmagasabb pontszámot érte el abban az évben, és egyszeriben azon kapta magát, hogy olyan munkát ajánlanak fel neki, amelyet mint komoly életlehetőséget utoljára négyéves korában mérlegelt. Donna nevette, amikor felhívta és beszámolt neki a fejleményről, de őt nem lehetett eltántorítani: azért is részt vett a kiképzésen. Nem kérdés, hogy furcsa választás volt, de a munka lekötötte, és azóta sem szűnt meg boldoggá tenni Nashe-t; esze ágában sem volt megbánni, hogy leragadt a tűzoltóságnál. Pár hónappal korábban hajmeresztő képtelenségnek tűnt volna a szemében csak elgondolni is, hogy otthagyjá, de ez még azelőtt volt, hogy a szappanoperák színvonalára süllyedt volna az élete, azóta pedig megnyílt körülötte és benyelte a föld. Végtére lehet, hogy ideje továbblépni. Még mindig van vagy hatvanezer dollárnyi tőkéje a bankban, amit talán, ki tudja, valóban a legcélszerűbb lenne arra felhasználni, hogy kikeményen ebből a kulimászból, amibe belepottyant, amíg még nem késő.

A parancsnoknak azt mondta, Minnesotába költözik. Hihető mesének tűnt, és Nashe mindent megtett annak érdekében, hogy meggyőzően tálalja, hosszadalmasan taglalta, milyen remek üzleti ajánlatot kapott sógora egyik ismerősétől, miféle buliba (egy vaskereskedésbe, micsoda véletlen!) készül betársulni, és hogy bizonyos vonatkozásban milyen tűrhetőnek tűnik az a vidék egy cseperedő gyermek számára. A parancsnok a jelek szerint bevette a maszlagot, ez azonban nem akadályozta meg abban, hogy Nashe-t fennen címeres ökörnek titulálja. – Az a picca feleséged az oka mindennek – mondta. – Amióta az eszébe jutott elhordania a picsáját a városból, egész becsavarodtál, Nashe. Nincs ennél szánalmasabb látvány. Hogy egy derék fickó így elhagyja magát, csak mert nem talál egy rendes picsát magának. Szedd össze magad, pajtás. Felejtsd el ezeket a sületlen ökörségeket, és tedd a dolgodat.

– Sajnálom, parancsnokom – felelte Nashe. – Én már döntöttem.

– Döntöttél? Na, ne mondd. Ahhoz értelem is kell, pajtikám, és amennyire én meg tudom ítélni, abból neked már egy morzsányi sincsen.

– Csak irigyelsz, ennyi az egész. A fél karodat odaadnád, ha a bőrömben lehetnél.

– Még hogy én Minnesotába költözzek? Felejtsd el, pajtás. Tízezer dolog van a világon, amit szívesebben csinálnék, mint hogy évente kilenc hónapot hóföretegben töltssek.

– Nos, ha történetesen mégis arra járnál, el ne felejts beszólni hozzám. Majd eladok neked egy csavarhúzó-t vagy valamit.

– Egyezzünk ki kalapácsban, Nashe. Arra talán jó lesz, hogy egy kis értelmet verjek a hülye fejedbe.

Most, hogy a döntő lépést megtette, már nem esett olyan nehezére teljes egészében véghezvinni tervét. A következő öt napban elintézte a formaságokat, felhívta a háztulajdonost és szólt neki, hogy nézzen új lakó után, bútorát az Üdvhadseregnek adományozta, kikapcsoltatta a gázt, a villanyt és a telefonvonalát. E cselekedetek nem voltak mentesek a vigyázatlanság, egyfajta hirtelen hevesség bélyegétől, ami Nashe-t mélységes meglepéssel töltötte el, mindez meg sem közelítette azonban az élvezetet, amit tárgyak egyszerű kidobása szerzett. Az első éjszakán több órát töltött azzal, hogy halomba hordta és szemétszakokba gyömöszölte Thérèse kacatjait, e szisztematikus tisztogatással, a Thérèse jelenlétének legártatlanabb nyomát viselő minden egyes objektum tömeges kiirtásával végre egyszer s mindenkorra megszabadulván az emlékétől is. Rajtaütésszerűen elfoglalta a szekrényét, és kihányta belőle az összes kabátot, szvettert és kosztümöt; a fiókokból kiborította az alsóneműit, a harisnyáit, az ékszereit; a fényképalbumból kiszedte a képeit; kihajította a szépítkezőszereit és a divatlapjait; sorra megszabadult a könyveitől, a lemezeitől, az ébresztőórájától, a fürdőruháitól és a leveleitől. Ez, mondhatni, megtörte a jeget, így hát mire a saját holmiját tette megfontolás tárgyává a következő délután, könnyebb volt ugyanezzel a kíméletlen következe-

tességgel eljárnia, olybá tekintve múltját, mintha mindenestül kidobásra érett lom volna csupán. Konyhafelszerelése egy délbostoni menhelyé lett. A könyveit a fölötte lakó gimnazista lánynak adta; baseballkesztyűjét az utca túloldalán lakó srácnak; lemezgyűjteménye pedig egy cambridge-i használcikk-kereskedő boltjába vándorolt. Bizonyos fájdalom kísérte ezeket az ügyleteket, de Nashe most már szinte kezdte örömmel fogadni ezt a fájdalmat, mintha megnemesedne általa: mintha minél messzebb űzi magát attól, aki a múltban volt, annál jobb eséllyel nézne a jövő elébe. Úgy érezte magát, mint az öngyilkosjelölt, aki végre meglelte a bátorságot, hogy golyót röpítsen a koponyájába – azzal a különbséggel, hogy őneki a golyó nem halált, hanem életet hoz, benne a dörrenés új világok születését idézi elő.

Tudta, hogy a zongorának is mennie kell, de ezt a végére hagyta, nem akart megválni tőle, csak a legeslegutolsó pillanatban. Nem is zongora volt, hanem egy Baldwin pianínó, amit még anyjától kapott tizenharmadik születésnapjára, és Nashe nagyon hálás volt érte, mert tudta, micsoda lemondások árán tudta csak előteremteni a pénzt. Nem voltak túlzott illúziói a játékát illetően, de azért általában minden héten megtalálta a módját, hogy leüljön egy-két órára a hangszer elé, és végigkalimpáljon pár régi darabot, amit még a gyermekkorában tanult. A zongorázás megnyugtatta, mintha a zene a segítségére volna abban, hogy tisztábban lássa a világot, jobban megértse, milyen helyet foglal el a dolgok láthatatlan rendszerében, és most, hogy a ház ki volt ürítve, ő meg újra készen állt, még egy utolsó napra ott ma-

radt, hogy hosszú búcsúkoncertet adjon a puszta falaknak. Egymás után, tucatszám játszotta a kedvenc darabjait, Couperin *Rejtelmes barikádokjától* kezdve Fats Waller *Jitterbug keringőjéig*; addig püfölte a billentyűket, mígnem az ujjai elgémberedtek, és abba kellett hagynia. Amikor végzett, felhívta zongorahangolóját, egy Antonelli nevezetű vak férfit, aki már hat éve járt hozzá, és megegyezett vele, hogy négyszázötven dollárért eladja neki a Baldwint. Mire másnap reggel megérkeztek a fuvarosok, Nashe az összes pénzt kazettákra költötte, hogy legyen mit hallgatnia az autómagnóján. Helyénvaló tettnek érezte a zene egyik nemét imigyen másikkra cserélni, amitől az, mondhatni, nem vészett el, csak átalakult; az ügylet gazdaságossága nem kis meglepéssel töltötte el. Ezután már semmi sem maradt, ami visszatarthatta volna. Még ott téblábolt egy darabig, figyelte, amint Antonelli fogdmegjei kipréselik a pianínót a házból, majd anélkül, hogy bárkinek búcsút mondott volna, szedte a sátorfáját és útra kelt. Egyszerűen kísétált, beszállt az automobíljába, és eltűnt, mint a kámfor.

Nem volt semmiféle határozott elképzelése. Egyetlen gondolat motoszkált csupán a fejében: lötyög egy darabig a világban, addig hagyja magát ide-oda sodortatni, mígnem talán történik valami. Úgy képzelte, egy-két hónap múltán megelégteli ezt a létformát, és akkor ráér majd azon törni a fejét, mi legyen a következő teendő. De két hónap is eltelt, és Nashe még akkor sem volt kész felhagyni vele. Apránként megkedvelte új, szabad és felelőtlen életét, és amint ez be-

következett, egyre kevésbé érzett készttetést búcsút mondani neki.

A sebesség volt mindennek a kvintesszenciája, a gyönyör, ahogy a volán mögött ül és száguld, keresztül téren és időn. Számára ez minden más öröm fölébe nőtt, kínzó éhséggé vált, amit minden áron ki kellett elégítenie. Semmi sem tartott körülötte egyetlen villanásnál tovább, és ahogy ezek a villanások váltakoztak, úgy rémlett, ő az egyetlen lény, akinek folyamatos a léte, ő az egyetlen szilárd pont a változások forgatagában, az egyetlen tökéletesen mozdulatlan, lebegő test, mely körül fejvesztve rohan, kavarog és enyészik a világ. A kocsis szentély lett; menedékében sebezhetetlennek érezte magát, semmi sem háborgathatta többé. Amíg csak a pedálon érezte a lábát, nem nyomasztották terhek, mentes volt korábbi életének legparányibb csökevényétől is. Nem mintha emlékek nem keltek volna életre benne, de ezek már nem jártak azzal a mardosó fájdalommal, amit régebben kiváltottak. Talán a zene is segített ebben, a végeérhetetlen Bach-, Mozart- és Verdi-kazetták, amiket a volán mögött ülve hallgatott. A hangok zsongító áradata időnként valósággal a saját kisugárzásának tetszett, mely mintegy átítatta a tájat, és a látható világegyetemet gondolatainak tükröződésévé változtatta. Három-négy hónap múltán elég volt beszállnia az autóba, és úgy érezte, leválik a testéről; elég a lábát a gázpedálra helyeznie, és a zene áttemeli egy súlytalan, határtalan birodalomba.

A néptelen utak jobban vonzották, mint a forgalmasak. Ezeken ritkábban kellett fékeznie és lassítania, és mert nem

volt kénytelen más kocsikra figyelni, azzal a biztos tudattal vezethetett, hogy gondolatai szabad áramlását mi sem zavarja meg. Messziről elkerülte hát a nagy városközpontokat, és igyekezett a nyílt, lakatlan térségeken megmaradni: New York állam és Új-Anglia északi részén, az ország szívének lapos tanyavidékén, a vadnyugat sivatagos pusztáin. Ha tehetette, menekült a zord idő elől is, mert ez ugyanúgy akadályozta a vezetésben, mint a nagy forgalom, így hát amint barátságatlan hóviharaival megérkezett a tél, lehúzódtól délre, és northfieldi kiruccanásaitól eltekintve ott időzött egész tavaszig. De még ideális körülmények közepette is tökéletesen tisztában volt vele, hogy nincs út, mely teljes egészében veszélytelen volna. Voltaképpen állandó veszedelemben forgott, és kénytelen volt szüntelen nyitva tartani a szemét, mert bármi történhetett bármelyik pillanatban. Elég egy farolás, egy kátyú, egy hirtelen defekt, egy részeg sofőr, a figyelemnek mégoly rövid ellankadása, és utazása máris halálos véget ér. Nashe számos végzetes kimenetelű balesetet látott az úton töltött hónapjai során, és mi tagadás, nemegyszer hajszál választotta el a szerencsétlenségtől. Tulajdonképpen élvezte, amikor megsuhintotta a halál szele. Ezek a helyzetek a kockázat elemével gazdagították vállalkozását, és ő pontosan erre vágyott: érezni, hogy kezébe vette a sorsa irányítását.

Esténcént bejelentkezett valami útszéli motelbe, megvacsorázott, majd visszavonult a szobájába, és két-három órán át olvasott. Lefekvés előtt még maga elé vette az autóatlaszát, és megtervezte a másnapi programot. Kijelölt egy úti célt, és gondosan tanulmányozta az útvonalat. Tudta, hogy

ez merő komédia, hogy a különböző helyek önmagukban semmiféle jelentőséggel nem bírnak, mégis egész a legutolsó napig szigorúan ragaszkodott ehhez a gyakorlathoz, még ha más értelme nem volt is, mint hogy részekre tagolta vándorlását, ürügyet szolgáltatott arra, hogy megszakítsa, mielőtt továbbindulna. Szeptemberben felkereste apja sírját; elzárándokolt a kaliforniai Riggs városába egy perzselő délután, csak hogy a saját szemével lássa; szerette volna tartalommal megtölteni, valamiféle képpel társítani az érzéseit, még ha ez a kép nem egyéb is, mint pár kőlapra vésett betű és évszám. Az ügyvéd, aki az örökség ügyében telefonált, elfogadta Nashe ebédmeghívását, és utána megmutatta neki az apja házát és a vaskereskedést, amit huszonhat éven át vezetett. Nashe vett egy franciakulcsot, egy zseblámpát és egy keréknyomásmérő szerkentyűt a kocsijába, de képtelen volt rászánni magát, hogy használja őket, így hát az áru kibontatlanul hevert egész évben a csomagtartó egy elérhetetlen zugában. Egy másik alkalommal váratlanul megelégte a szárguldozást, és ahelyett hogy értelmetlenül űzte volna magát tovább, kivett egy szobát egy kis Miami Beach-i hotelben, és kilenc napon át egyhuzamban mást se csinált, csak üldögélt egy medence szélén és olvasott. Novemberben megszálta a játékörület, és elment Las Vegasba, ahol csodálatos módon négy nap huszonegyezés és rulettezés után sem vesztett semmit, nem sokkal azután pedig fél hónapot töltött a legdélibb államokban, lassan, ráérősen araszolgatott a vidéken, megnézte a Mississippi-delta kis halászfalvait, meglátogatta egy barátját, aki Atlantába költözött, és hajó-

kirándulást tett Florida mocsárvidékén. Néha objektív körülmények kényszerítették megállásra, de ha egyszer már ott volt valahol, általában igyekezett kihasználni az alkalmat, és körülnézni, amennyire lehet. Végére gondját kellett viselnie a Saabnak, és mivel Nashe naponta több száz mérföldet is beletett a számlálóba, bizony jó pár dologra illett figyelmet fordítania: az olajcserére, a zsírozásra, a kerekek beállítására, a különféle finom javításokra és ellenőrzésekre, amik elengedhetetlenek az autó zavartalan működéséhez. Időnként dühítették ezek a kényszerű megszakítások, de ha már egyszer huszonnégy vagy negyvennyolc órára a szerelő kezére adta a kocsiját, nem volt más választása, mint megülni a fenekekén és kivárni, míg újra gurulhat.

Még a legelején kibérelt Northfieldben egy postafiókot, és attól kezdve minden hónap első felében útba ejtette a városkát, átvette hitelkártya-bizonylatait, és pár napot töltött a lányával. Ez volt az egyetlen része az életének, ami semmit sem változott, az egyetlen kötelezettség, amit Nashe a legszigorúbban betartott. Külön betoppant egy nyalábnyi ajándékkal október közepén, hogy felköszöntse Juliette-et a születésnapján, a karácsony pedig lármás, háromnapos dáridóba torkollott, amikor is Nashe Télapónak öltözve, az egybegyűltek legnagyobb mulatságára zongorához ült, és karácsonyi dalokat énekelt. Alig egy hónappal ezután váratlanul még egy ajtó kinyíltott előtte. Mint a legtöbb minden, ami ebben az évben érte, ez is pusztá véletlenségből történt. A kaliforniai Berkeleyben járva beugrott egy könyvesboltba egy délután, hogy beszeresse utazása következő szakaszára az ol-

vasnivalót, és egyszerre egy régi bostoni ismerősébe botlott. Fiona Wells a Shakespeare-szekció előtt talált rá Nashe-re, amint éppen azon tanakodott, melyik egykötetes kiadást vigye magával. Jó pár éve nem látták egymást, de az alkalomhoz illő hagyományosabb üdvözlési formák helyett Fiona egyszerűen odalopózott melléje, mutatóujjával megkopogtatta az egyik Shakespeare gerincét, és így szólt: – Ezt vedd meg, Jim. Jók a jegyzetei és szép, könnyen olvasható a szerdése.

Újságíró volt, és egyszer nagy, riport jellegű cikket írt Nashe-ről a *Globe* vasárnapi mellékletébe: „Egy bostoni tűzoltó életének egy hete” címmel. Hatásvadász, fotókkal és Nashe barátainak lelkes hangú dicséreteivel megtűzdelt íromány volt, de őt mulattatta a felhajtás, Fiona pedig nagyon is tetszett neki, és miután már vagy három napot sülvé-főve együtt töltöttek, kezdett az az érzése támadni, hogy a nő vonzódik hozzá. Sokatmondó pillantásokat váltottak egymással, egyre növekvő gyakorisággal ért össze véletlenül a kezük, ám akkoriban Nashe még nős ember volt, és így amire egyéb körülmények között talán sor kerülhetett volna, elmaradt. Pár hónappal a cikk megjelenése után Fiona állást kapott egy San Franciscó-i lapnál, és azóta Nashe a híret se hallotta.

A könyvesbolttól nem messze, egy kis házban lakott, és amikor behívta Nashe-t, hogy a régi, bostoni időkről beszélgessenek, a férfi megértette, hogy még mindig egyedül él. Négy óra sem volt, amikor beléptek a házba, de nyomban a töménnyel kezdték, majd kibontottak egy érintetlen palack Jack Daniel'st, hogy aláfesse társalgásukat a nappaliban.